

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«СУЧАСНА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИКИ
ТА ІНФОРМАТИКИ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»

рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
спеціальність (предметна спеціальність)	014.04 Середня освіта (Математика)
освітня програма	Математика та інформатика
вид дисципліни	обов'язкова
факультет	факультет математики і інформатики

Розробник програми: Чернова Ганна Вікторівна, канд. пед. наук, доцент, доцент з во кафедри вищої математики та інформатики факультету математики і інформатики, a.v.korobskaya@karazin.ua

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з основними принципами, формами, методами навчання математики та інформатики у закладах освіти, виробити у майбутніх учителів уміння та навички проведення навчальної роботи на рівні сучасних державних вимог.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є забезпечення опанування студентами основ сучасної методики викладання математики та інформатики як науки, формування та розвиток професійних якостей майбутніх учителів, ґрунтовного вивчення особливостей навчальних програм і підручників з математики та інформатики, засвоєння різних методичних підходів щодо викладання навчального матеріалу з основних змістовних ліній курсів математики та інформатики.

1.3. Кількість кредитів: 4.

1.4. Загальна кількість годин: 120 год.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальна методика навчання математики та інформатики (55 год.).

Тема 1. Предмет методики викладання математики та інформатики. Принципи, форми та методи навчання математики та інформатики (6 год.).

Цілі, зміст, структура, завдання, принципи, методи та форми навчання математики та інформатики. Види форм навчання. Урок (заняття). Типи уроків (занять). Структура уроку (заняття). Складання плану-конспекту уроку (заняття). Сучасні форми роботи з учнями (студентами). Підготовка вчителя (викладача) до уроку (заняття). Класифікація методів навчання.

Тема 2. Реформування математичної системи освіти (6 год.).

Етапізація розвитку методики викладання математики. Витоки методики викладання інформатики. Тенденції розвитку інформатики. Викладання математики та інформатики в сучасній закладах шкільної освіти. Нормативно-правове забезпечення освіти. Реформа «Нова українська школа». Державний стандарт базової та повної середньої освіти (2011 р.): базовий навчальний план, структура освітніх галузей «Математика» та «Технології», державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів. Державний стандарт базової середньої освіти (2020 р.): Математична та інформатична освітні галузі, базовий навчальний план, модельні навчальні програми тощо. Державний стандарт профільної середньої освіти.

Тема 3. Методи наукового пізнання. Проблемне навчання та його особливості.

Емпіричні методи пізнання. Застосування аналізу та синтезу, індукції, дедукції, аналогії, абстрагування у навчанні. Активні та інтерактивні методи навчання математики. Проблемне навчання та його особливості: дослідницький метод, метод проблемного навчання, евристичний метод. Розв'язання задач із застосування методів активного та інтерактивного навчання (8 год.).

Тема 4. Введення та формування математичних понять (8 год.).

Поняття, його об'єм і зміст. Родове та видове поняття. Визначення поняття, види та способи задання визначень. Співвідношення між поняттями та їх властивостями. Схема побудови понять конкретно-індуктивним й абстрактно-дедуктивним методами. Методика закріплення визначень. Помилки та контрприкладі при формуванні визначень.

Тема 5. Теорема і методи їх доведення у закладах загальної середньої освіти (14 год.).

Судження. Умовивід. Висловлювання. Аксиома. Теорема. Доведення. Види теорем. Необхідна та достатні умови. Критерій. Методи доведення теорем: синтетичний, висхідний аналіз Паппа, низхідний аналіз Евкліда, метод доведення від супротивного, індукція, аналітичний, графічний, векторний. Достойнства та недоліки кожного методу. Приклади доведення теорем різними методами.

Тема 6. Методика розв'язання задач (13 год.).

Функції та види математичних задач. Раціональні підходи до розв'язання задач, приклади. Організація навчання розв'язанню задач.

Розділ 2. Методика навчання математики, алгебри, геометрії, інформатики (65 год.).

Тема 7. Навчання математики та інформатики у початковій школі. Методика навчання математики в 5-6 класах (11 год.).

Державний стандарт початкової шкільної освіти. Аналіз програм з математики та інформатики для 1-4 класів. Огляд підручників з математики та інформатики для молодшої школи. Аналіз навчальних програм з математики для учнів 5-6 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Огляд підручників та їх порівняльний аналіз. Складні для сприйняття теми, розв'язання задач. Складання планів-конспектів уроків для 5-6 класів.

Тема 8. Методика навчання алгебри та геометрії в 7-9 класах (14 год.).

Аналіз навчальних програм з математики для учнів 7-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Програма для 8-9 класів з поглибленим вивченням математики. Огляд підручників та їх порівняльний аналіз. Розв'язання задач за темами, складними для сприйняття. Розвиток поняття числа у курсі алгебри. Вирази та перетворення. Рівняння та нерівності. Введення та формування поняття функції. Пропедевтика геометрії в 1-6 класах. Методика проведення перших уроків з геометрії в 7 класі. Особливості вивчення планіметрії. Геометричні побудови. Геометричні перетворення та величини у шкільному курсі планіметрії. Складання планів-конспектів уроків для учнів 7-9 класів з алгебри та геометрії.

Тема 9. Методика навчання алгебри та початкам аналізу і геометрії в 10-11 класах (14 год.).

Аналіз навчальних програм з алгебри та початків аналізу для учнів 10-11 класів (рівень стандарту, академічний рівень, профільний рівень, для класів з поглибленим вивченням математики) загальноосвітніх навчальних закладів. Відмінності цих програм, структура, кількість годин, основні теми та теми для поглибленого вивчення. Огляд підручників та їх порівняльний аналіз. Функції в курсі алгебри та початків аналізу. Рівняння та нерівності. Елементи математичного аналізу, особливості вивчення. Пропедевтика вивчення стереометрії в основній школі. Перші уроки стереометрії в 10 класі. Методика вивчення теми «Багатогранники». Формування поняття про тіла обертання. Декартові координати та вектори у просторі. Геометричні величини у стереометрії. Складання планів-конспектів уроків для учнів 10-11 класів.

Тема 10. Викладання інформатики в закладах загальної середньої освіти (12 год.).

Аналіз навчальних програм з інформатики для учнів 5-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Огляд підручників та їх порівняльний аналіз. Теми, які є складними для сприйняття. Розв'язання задач. Поняття про інформацію, засоби її отримання, обробки, зберігання, передавання. Персональні комп'ютери та комп'ютерні технології. Початкові навички розв'язання найпростіших алгоритмічних задач, створення алгоритмічних моделей. Перші кроки у програмуванні. Складання простих програм. Формування уявлень учнів про можливість використання комп'ютерів у процесі вивчення інших навчальних предметів. Особливості проведення комп'ютерних практикумів. Складання планів-конспектів уроків для учнів 5-11 класів з інформатики.

Тема 11. Методика навчання математичним дисциплінам в закладах вищої освіти (14 год.).

Стандарти вищої освіти, освітні програми, навчальні плани, робочі навчальні плани та робочі програми дисциплін. Огляд підручників в посібників з вищої математики. Складні для сприйняття теми з вищої математики та особливості їх вивчення. Підготовка викладача до навчального заняття. Тестування та контроль знань здобувачів вищої освіти.

3. Методи навчання

Різні групи методів: 1) методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності (розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, вправи, індукція, дедукція), 2) методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності (використання дидактичних ігор, тренінгів, аутотренінгів, проходження психологічних тестів, перегляд відеороликів), 3) методи контролю/самоконтролю, корекції/самокорекції за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності (виконання самостійних завдань, участь у пізнавальних іграх, виконання групових завдань), 4) інтегровані методи (комплексне поєднання кількох методів).

4. Методи контролю

Відповіді та виступи студентів в аудиторії, перевірка домашнього завдання, поточний контроль на лекціях і практичних заняттях (доповіді, презентації, захист рефератів), звіти з самостійної роботи, семестровий екзамен (письмова робота).

5. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання										Контрольні роботи, передбачені і навчальним планом	Індивідуальне завдання	Ра-зо-м	Ек-за-мен	Сум-а
Розділ 1					Розділ 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8 - T9	T10	T11	20	20	50	50	100
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1					

T1, T2, ..., T7 – теми розділів

Мінімальна сума балів за поточний контроль складає 10 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	90 – 100

70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

6. Рекомендована література

Основна література

1. Барболіна Т. М. Шкільний курс інформатики та методика його викладання : Частина І. Загальна методика : навч. посіб. Полтава : Полтав. держ. пед. університет ім. В. Г. Короленка, 2007. 124 с.
2. Барболіна Т. М. Шкільний курс інформатики та методика його викладання : Частина 2. Часткова методика : навч. посіб. Полтава : Полтав. держ. пед. університет ім. В. Г. Короленка, 2008. 116 с.
3. Бевз Г. П. Методи навчання математики : навч.-метод. посіб. Київ : Генеза, 2010. 117 с.
4. Слєпкань З. І. Методика навчання математики : підручник. 2-е вид., допов. і перероб. Київ : Вища школа, 2006. 582 с.
5. Черкаська Л. П., Москаленко О. А., Москаленко Ю. Д. Методика навчання математики у вищій школі : метод. рек. до проведення практ. занять та організації самостійної роботи студентів предметної спеціальності 014.04 Середня освіта (Математика). Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2021. 67 с.
6. Методика викладання у вищій школі : навчально-методичний посібник / Уклад. : В. І. Кобаль. Мукачево : Вид-во МДУ, 2016. 203 с.

Допоміжна література

1. Вступ до інформаційних технологій : метод. посіб. для викладачів і студентів / Під ред. : Зарецької І. Т., Владимирової М. В. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2006. 364 с.
2. Богданович М. В., Козак М. В., Король Я. А. Методика викладання математики в початкових класах: навч. посіб. для студ. пед. навч. закладів. Київ : «А. С. К.», 1999. 352 с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Міністерство освіти і науки України. URL: <http://mon.gov.ua/> (дата звернення: 22.08.2024).
2. Osvita.ua. URL: <http://osvita.ua/> (дата звернення: 22.08.2024).
3. Інститут модернізації змісту освіти. URL: <https://imzo.gov.ua/> (дата звернення: 22.08.2024).